

**АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ТА СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ
ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ, ЯКІ ОДЕРЖАЛИ
ПРИБУТОК ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАПОРІЗЬКОЇ
ОБЛАСТІ**

Фатюха Наталія Георгіївна

к.е.н., доцент

Прищеп Вікторія Іванівна

Магістрантка

Національний університет «Запорізька політехніка»

м. Запоріжжя, Україна

n_fatyuha@ukr.net

Анотація: Розглянуто застосування методів статистики у теорії й практиці управління фінансово-господарською діяльністю підприємств Запорізької області, зокрема використання лінійного коефіцієнта абсолютних структурних зрушень та квадратичного коефіцієнта абсолютних структурних зрушень дає змогу оцінити інтенсивність структурних зрушень окремих видів економічної діяльності у структурі загального обсягу фінансових результатів підприємств, які одержали прибуток Запорізької області.

Ключові слова: фінансовий результат, види економічної діяльності, структура, лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень, квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень, Запорізька область.

Мета роботи: дослідити структурні зрушення фінансових результатів підприємств, які одержали прибуток за видами економічної діяльності Запорізької області у 2016 та 2020 роках.

Матеріали і методи: інформаційною базою слугують статистичні щорічники Запорізької області. Використано статистичні методи: метод статистичних групувань і таблиць, методи аналізу за допомогою узагальнюючих показників: структури, коефіцієнтів структурних зрушень.

Результати і обговорення. Дослідимо структуру фінансових результатів підприємств, які одержали прибуток за видами економічної діяльності Запорізької області у 2016 та 2020 роках (табл. 1).

В 2016 році найбільша питома вага прибуткових підприємств Запорізької області припадає на такі види діяльності: промисловість, сільське, лісове та рибне господарство, оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів, відповідно 67,5%, 20,7%, 5,9. Найменша питома вага в структурі прибуткових підприємств області припадає на такі види діяльності: тимчасове розміщування й організація харчування та охорона здоров'я та надання соціальної допомоги по 0,1% відповідно, а за мистецтво, спорт, розваги та відпочинок та надання інших видів послуг маємо дуже малі значення. Зниження фінансових результатів підприємств Запорізької області, які одержали прибуток у 2020 році є передусім наслідком негативних зрушень в діяльності підприємств промисловості, яка є пріоритетною галуззю для Запорізької області.

Таблиця 1

Структура і структурні зрушення фінансових результатів підприємств, які одержали прибуток Запорізької області за видами економічної діяльності (Розраховано за даними [1, с.315; 2, с.330])

Вид економічної діяльності	Фінансові результати, млн. грн.		Показники структури, %		Показники структурних зрушень		$(d_{j1}-d_{j0})^2$	$(d_{j1}-d_{j0})^2/d_{j0}$
	2016	2020	2016 d_{j0}	2020 d_{j1}	Абсолютні, п.п., $(d_{j1}-d_{j0})$	Відносні, %, (d_{j1}/d_{j0})		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сільське, лісове та рибне господарство	4658,2	4868,3	20,7	24,6	3,8	1,2	14,4	0,70
Промисловість	15172,4	10636,5	67,5	53,7	-13,8	0,8	190,44	2,82
Будівництво	129,6	407,2	0,6	2,1	1,5	3,6	2,25	3,90
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	1316,3	1646,3	5,9	8,3	2,5	1,4	6,25	1,07

Продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	429,9	176,6	1,9	0,9	-1,0	0,5	1	0,52
Тимчасове розміщення й організація харчування	22,5	31,3	0,1	0,2	0,1	1,6	0,01	0,10
Інформація та телекомунікації	43	108,1	0,2	0,5	0,4	2,9	0,16	0,84
Фінансова та страхова діяльність	214,3	284,7	1,0	1,4	0,5	1,5	0,25	0,26
Операції з нерухомим майном	196,7	330,1	0,9	1,7	0,8	1,9	0,64	0,73
Професійна, наукова та технічна діяльність	177,8	440,7	0,8	2,2	1,4	2,8	1,96	2,48
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	70,8	172,2	0,3	0,9	0,6	2,8	0,36	1,14
Освіта	2,7	13	0,0	0,1	0,1	5,5	0,01	0,83
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	23,5	682,2	0,1	3,4	3,3	32,9	10,89	104,13
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3,8	к	0,0	к	к	к	к	к
Надання інших видів послуг	9,6	к	0,0	к	к	к	к	к
Всього, млн.грн.	22471	19810,8	100	100	0	х	228,7	119,52

Наведені дані таблиці 1 демонструють, що питома вага фінансових результатів прибуткових підприємств сільського, лісового та рибного господарства збільшилась на 3,8 п.п., або на 1,2% в 2020 році в порівнянні з 2016 роком. Також наростили обсяги підприємства будівництва, оптової та роздрібно торгівлі; ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів, професійної, наукової та технічної діяльності, охорони здоров'я та надання соціальної допомоги

відповідно на 1,5 п.п. (на 3,6%), на 2,5 п.п. (на 1,4%), 1,4 п.п. (на 2,8%), на 3,3 п.п. (на 32,9%).

Підприємства промисловості навпаки знизили на 13,8 п.п., або на 0,8%, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності на 1 п.п. (на 0,5%).

Для узагальнюючої характеристики зміни питомої ваги окремих груп за видами економічної діяльності у структурі загального обсягу фінансових результатів підприємств, які одержали прибуток за досліджуваний період обчислимо за даними табл. 1 зведені абсолютний і відносний квадратичні коефіцієнти структурних зрушень за формулами [3, с. 46]:

$$\sigma_a = \sqrt{\frac{\sum (d_{s1} - d_{s0})^2}{n}}, \quad (1)$$

де n – кількість складових

$$\sigma_{\dot{a}} = \sqrt{\sum \frac{(d_{j1} - d_{j0})^2}{d_{j0}}}. \quad (2)$$

Розрахуємо абсолютний і відносний коефіцієнти структурних зрушень:

$$\sigma_a = \sqrt{\frac{228,7}{15}} = 3,9 \text{ п.п.},$$

$$\sigma_{\dot{a}} = \sqrt{119,5} = 10,9 \text{ в.п.}$$

Лінійний коефіцієнт абсолютних структурних загального обсягу фінансових результатів підприємств Запорізької області, які одержали прибуток у 2020 році відрізняється від структури 2016 року в середньому на 3,9 в.п. або на 10,9 в.п.

Висновки. За проведеними розрахунками можна зробити висновок про зміни у структурному відношенні за досліджуваний період, а саме частка

структурних компонентів за видами економічної діяльності у загальному обсязі фінансових результатів підприємств Запорізької області, які одержали прибуток, протягом 2016-2020 роки зазнала значних змін.

Список літератури

1. Запорізька область за 2020 рік. Статистичний щорічник. / за ред. М. Шийко. Запоріжжя. : Головне управління статистики у Запорізькій області, 2021. 348 с.
2. Запорізька область за 2019 рік. Статистичний щорічник. / за ред. М. Шийко. Запоріжжя. : Головне управління статистики у Запорізькій області, 2020. 363 с.
3. Статистика: навч. пос. / Штангрет А. М., Копилук О. І. – Київ: Центр навч. літ-ри, 2005. – 232 с.